

van nu & straks — III
zomer mcmxcix

I E D E R E O N D E R T E K E N A A R
I S D O O R Z I J N B I J D R A G E
D E V E R T E G E N -
W O O R D I G E R V A N
H E T K U N S T E N A A R S -
C O L L E C T I E F W A A R T O E
H I J M E T D E Z E B E H O O R T ;
O N Z E E E N D R A C H T I G H E I D

Het bestuur wenst zich bij deze te verontschuldigen voor de volgende storende zet- & spelfouten in het vorige nummer:
p. 13, r.11 als » al, r. 29 hij » het; p.21, r. 10 A.F.N., r. 13 toi, » toi || L'homme » l'homme, r. 14 allois » allais; r.18 vident » vidant; r. 22, 26 J'étais » J'étais; r. 19 enveloppait » enveloppait.; p. 22, r.11 fi » fi; p. 23, r. 2 metname » met name; p. 24, r. 11 zinsvacuüm » zinvacuüm; p. 31, r. 4 Auj » Auf; p. 47, r. 10 en » &; p. 51, buitentekst Vallications » Vacillations, r. 18 noemen » noemen?; p. 59 Cromhooorn » Crom-

Accompagnato

- 7 -

Dieu travaille ceux qu'il cherche. PASCAL

z o m e r 1999
VN&S || III

Een zwoele nacht in juli.

IN UZELF TE PREVELEN ZOALS EEN STERVENDE OP ZIJN DOODSBED. WEERLOOS & ONBEWEEGLIJK te liggen, uw handen verstrengeld, rustend op uw middenrif, alsof ge reeds gestorven waart. En, zoals het iemand past die in doodsnood verkeert, als in volle agonie alles te herroepen wat ge heel uw leven lang voor waar gehouden hebt. Het Geloof – dat gij sinds uw adolescentie kordaat afgezworen hadt – weer te omarmen? Niet louter omdat gij vreest voor wat komen moet, maar omdat gij niet wilt dat het ophoudt, omdat er een vervolg móet zijn, omdat het zo niet eindigen mag, omdat er toch iets moet komen in de plaats van niets... Uw roekeloos geloof in het eindige af te zweren & te vervangen door een blind vertrouwen in het oneindige & een brandend verlangen naar het eeuwige? Omdat uw leven toch niet écht gedaan kan zijn! Voor het eerst uzelf te dwingen te geloven in een genadige God? Want zo wilt ge niet dat het afloopt... Laat het uur van uw dood nog niet aangebroken zijn! Ge hebt de oplossing nog niet gevonden.

Te verloochen alle beginselen waarin gij vertrouwen hebt gesteld & volgens dewelke gij uw leven ingericht hebt. In extremis ontrouw te worden aan alle enggeestige principes die ge ooit ten onrechte gehuldigd hebt. U inwendig te verzoenen met iedereen & alles, want ge wilt vooral niet alleen zijn. Kon uw ergste vijand u hier nu toch maar bijstaan... Nu toch niet verlaten te zijn! Op dit ultieme moment toch niet! Uw lijf is moe, uw leden doen pijn, maar aan uw gedachten is geen halt toe te roepen. Zij blijven u steeds maar door het hoofd malen. Zij defileren ongenadig door uw brein. Zij doen u het verstand verliezen. Hun opdringerige, immer voortdurende aanwezigheid brengt u aan het twijfelen. Zij fluisteren u in dat ge alleen zijt, altijd alleen geweest zijt. Herinneren u er

ABTS-BILLIAU

aan dat de mens er in zijn bestaan altijd alleen voor staat, & zeker op zijn stervensuur. Ook in uw dood staat ge alleen. Sterven is het enige dat iedereen alleen moet doen...

Te twijfelen aan alles waar gij zeker van waart, aan alles wat u een uitgemaakte zaak leek. Alle vragen, waarop gij reeds een bevredigend antwoord meendet te hebben gevonden, terug aan een grondig onderzoek te onderwerpen. En tot het rampzalige besluit te moeten komen dat de oplossing, die gij voor uzelf uitgedacht hadt, niet voldoet. En zo weinig tijd nog om ze te herzien! Want ge zijt zo moe. Drie dagen & drie nachten hebt gij onafgebroken gewaakt... Ge hoopt vurig dat het nu toch niet zal gebeuren, dat ge nu toch niet zult doodgaan, ge hebt nog zoveel te overdenken & te herroepen. Ge wilt grondiger nadenken, voor ge sterft. Maar ge denkt zozeer aan alles tegelijkertijd dat ge denkt aan niets.

Ge richt u moeizaam op uit uw doodspose & ge poogt de gedachten aan uw dood uit uw hoofd te bannen. Ge slaagt er in geen dele in. Ge komt noodgedwongen tot de conclusie dat er in een mensenleven geen ander probleem zo interessant is & zo intrigerend als dat van uw einde. Al die nachten lang – als de slaap niet komen wilde – hebt ge er over gepiekerd, & ook overdag, als ge opstondt, als ge at, als ge werktet, zélfs als ge ogenschijnlijk plezier maaktet. De gedachte aan uw dood heeft u nooit verlaten. Geobsedeerd waart & zijt ge er door.

Voor al in warme nachten zoals deze, als zovelen onschuldig dromen over hun liefdes & hun andere verlangens, & gij de slaap niet vatten kunt, doemt het probleem van uw dood in al zijn helderheid op in uw geest. Maar ge kunt er niks zinnigs over denken, ge kunt er alleen maar aan denken. Zoals een ander nadenkt over het alledaagse & zijn beslommingen, zo denkt gij na over uw dood. Ge stelt er u onophoudelijk de meest gecompliceerde vragen over, maar geen enkele die duidelijk geformuleerd is, laat staan dat ge verwacht er een duidelijk antwoord op te kunnen verzinnen... Elke aanzet tot een mogelijke oplossing verwerpt ge, & bij iedere opschorting van een antwoord, voelt ge dat ge wanhopiger wordt...

Ge voelt een radeloosheid die op uw borstkas drukt, die heel uw lichaam verlamt. Het

lijkt of al uw ledematen & ingewanden met honderden kleine naalden doorboord worden. Ge lijdt pijn: uw lichaam & uw geest zijn nog slechts pijnlijke balast. Ge voelt een volstrekt onvermogen tot de geringste handeling. Uw onmacht is zo schrijnend dat de gedachte aan zelfmoord wel moet opduiken... Ge wilt niet geloven dat gij de enige zijt die zich dergelijke vragen stelt, constant... En als dat wel zo is, dan zijt ge abnormaal & moet ge een abnormale beslissing nemen. Ge durft niet. Ge dwingt uzelf om nog dieper na te denken, want dat er een oplossing moet bestaan, daar zijt ge van overtuigd... Iets moet uw dood aanvaardbaar kunnen maken... Zolang ge u niet kunt verzoenen met uw dood, hebt ge u niet verzoend met uw leven. Waarom denkt ge er niet aan naar iets te zoeken dat uw leven aanvaardbaar kan maken? Maar neen, ge zijt reeds te ver heen...

Met een bovenmenselijke inspanning staat ge op & ge wankelt naar uw vensterraam. Het is nochtans een prachtige, heldere zomernacht. Een lauwe wind waait u in het gelaat & speelt met uw haren. Ge probeert aan niets te denken. Ge sluit uw ogen & luistert naar de geluiden van de nacht. Ge hoort niets, behalve de wind & het geritsel van bladeren. Voor het overige: de volstrekte stilte. Maar ge slaagt er niet in ervan te genieten. Ge voelt u klein & angstig. En als ge naar de sterren & de maan kijkt, voelt ge u nóg nietiger. Ge prevelt: 'Le silence éternel de ces espaces infinis m'effraie,' wel twintig keren achter elkaar, & die woorden schijnen u te betoveren. Ge voelt de waanzin zich meester van u maken. Ge vraagt u vertwijfeld af of ge écht de enige zijt die gedurig dergelijke morbide ideeën koestert. Ge hebt zin om uw onmacht uit te schreeuwen, om de rest van het menselijk geslacht erin te laten delen, & om dan gelijkgestemde zielen te vinden & de wanhoop te delen. Maar ge kunt het niet, ge krijgt geen woord over uw lippen. Ge stamelt maar wat, ge begrijpt u zelf niet eens... Zou niemand denken wat gij denkt? Ge sluit het raam uit angst dat iemand u betrappen zou in uw waanzin. Ge zijt alleen & plots vindt ge dat het zo hoort. Als ge aan uw dood wilt denken, kunt ge maar beter alleen zijn. Men zou u nooit kunnen begrijpen...

Ge stapt in de richting van uw bibliotheek, ge neemt willekeurig een boek & ge tracht enkele bladzijden te lezen. Het lukt u niet. De woorden die ge leest, blijven u volstrekt

vreemd: ze slagen er niet in tot u door te dringen. Ge zet het boek terug waar het stond & legt een plaat op. Misschien biedt de muziek u – zoals vroeger zo vaak – de tijdelijke oplossing? Misschien slaagt zij er in u – al is het maar voor eventjes – uw zieledroefenis te doen vergeten & opent ze een nieuw & onvermoed universum, waar ge moed uit putten kunt. Maar welk stuk ge ook beluistert, steeds weer wordt ge onherroepelijk teruggeworpen in uw eigen bekrompen gedachtegang. Uw slapeloosheid heeft u zwaar-moedig & weerloos gemaakt. Niks vermoogt ge nog, tot niets zijt ge nog in staat dan te denken aan uw dood. Daarbuiten is er niets waarvoor ge u nog interesseert: ge bevindt u in een absoluut niemandsland, het absolute niets. Geen enkele passie verwarmt u. Ge voelt enkel nog uw nietigheid, uw afhankelijkheid, uw onmacht & uw leegte. Uw ziel wordt overspoeld door spijt, verdriet & verveling. Het zwarte gat waarin ge traag wegzinkt is akelig & zonder kleur. Ge verliest u in uzelf, in de gedachten aan uw dood. Ge vindt de kracht niet meer om naar het laatste restje leven in uzelf op zoek te gaan: iedere zoektocht bestempelt ge reeds op voorhand als hopeloos. Ge neemt u niks meer voor uit vrees definitief te mislukken & zelfs in uw dood niet te kunnen triomferen. Verlamd door angst sluit ge u diep op in uw eigen, steeds kleiner wordende gedachtewereld & langzaam maar zeker bereidt ge u voor op de definitieve waanzin, de extatische voorbode van een geslaagde zelfmoord. Als er zich voor dageraad geen mirakel meer voltrekt, sterft ge toch vannacht, of ge nu gereed zijt voor uw dood of niet...

En al hebt ge dan voor u zelf nog niet definitief uitgemaakt of er werkelijk geen enkele uitweg nog mogelijk is in dit leven & er echt geen oplossing meer voorhanden is, het lijkt er sterk op dat ge na vannacht niet meer zult bestaan. Het is de berusting in uw lot die u uiteindelijk fataal wordt. Niet de minste eerezucht drijft u nog. Ge zoekt niet meer...

Uw dood is onvermijdelijk geworden.

Ge zakt gelaten neer in een zetel in uw salon, ge staart wezenloos voor u uit & ge denkt – voor het eerst vannacht – eventjes aan niets, & dan aan de wijze waarop ge het zult doen. Het einde te voltrekken. Een einde te stellen aan al die slapeloze nachten, aan al die wanhopige uren, waarin de geschiedenis leek stil te staan & de tijd zo traag voorbij

kroop dat iedere tik van de wandklok weerklonk als een pistoolschot. Gedaan te maken met de eenzaamheid, met de afzondering, met de onophoudelijke stroom gedachten, die u zodanig op uzelf & uzelf alleen terugplooiden dat ge er gedurig voor vreesdet dat uw hoofd uit elkaar zou spatten. De pijn die ge nu al zo lang manhaftig verduurd hebt, eindelijk – voor eens & altijd – een ongenadig halt toe te roepen...

- 11 -

z o m e r 1999
VN&S || III

Het lijkt alsof ge in uw gedachten al honderd maal gestorven zijt, dat ge uw wanhoopsdaad al honderden keren uitgevoerd hebt, honderden generale repetities... Ge voelt u leeg, uitgestoten & uitgespuwd. Niet in staat deel uit te maken van een mensheid, waarin ge door het ongelukkige toeval van uw geboorte terechtgekomen zijt. Ge hebt het gevoel er op achteruit gegaan te zijn in uw bestaan, nu nog minder voor te stellen dan toen ge ter wereld werd gebracht. In niets vooruitgang geboekt te hebben, een achterwaartse evolutie doorgemaakt te hebben. Door uw slapeloosheid nooit echt mens geweest te zijn, nooit echt tot de levenden behoord te hebben. Een Einzelgänger in de nacht geweest te zijn, een verstotene van het licht...

Dit voor de zoveelste keer te overdenken vannacht & er u eensklaps – als door een onzichtbaar teken ertoe bewogen – schuldig door te voelen! Alsof ge plotseling dan toch beseft dat ge niet obstinaat genoeg getracht hebt de oplossing te zoeken & het raadsel te ontsluieren dat uw dood draaglijk maken moet. Ge dwingt uzelf om een laatste gedachtegang tot het einde toe te volbrengen. Ge denkt...

...dat de tijd verstrijkt & eindeloos vooruit gaat. Maar dat ge niet weet waar hij naartoe leidt. Dat de tijd u uitwendig blijft & dat het daarom is dat hij u vijandig is. Dat ge er niet in slaagt u in de tijd in te schakelen. Welke zin heeft het verglijden van de tijd, dat gij gedurig wakend ondergaat, als er geen einddoel is, geen definitieve halte, geen finaal streven? En ge bedenkt u weer, met een heldere aandrang ditmaal: als ge zoudt geloven, zou alles u veel bevattelijker zijn. Want zelfs gij hebt in uw slapeloze nachten altijd veel aan God gedacht, al weet ge niet precies waarom.

Omdat ge niet alleen kunt zijn. Omdat ge toch niet ganse nachten slechts uzelf steeds

ACCOMPAGNATO

dezelfde verschrikkelijke woorden toe kunt fluisteren. Omdat ge toch met iemand in gesprek wilt treden. Ge voldoet niet aan uzelf. Ge beseft dat ge tekort schiet, ge zoekt toenadering tot iets hogers, iets diepers, iets definitief ongrijpbaars. Iets dat zo onbestemd is dat het u na de definitieve verzoening met uw dood uiteindelijk aanvaardbaar lijkt.

De gedachte aan uw God komt automatisch nu. Uw helderheid van geest heeft iets mystieks. GE GELOOFT OMDAT GE MÔET GELOVEN.

Want ge hebt de limiet bereikt. De limiet van wat een mens slechts met zichzelf verdragen kan. Nu kunt ge alleen niet verder meer. Dit is de uiterste grens die ge moet overschrijden. Dit móet de mysterieuze verborgen aanwezigheid zijn waartoe uw eindeloze slapeloze nachten u tergend langzaam hebben bekeerd. Uw waanzin heeft u tot uw God geleid. Uw mijmeringen & overpeinzingen, uw beschouwingen & bespiegelingen, die gij nacht na nacht overdacht & herroepen, opnieuw gedacht & verworpen hebt, hebt gij ze dan tot uw God gericht, gij die meendet slechts in uzelf te peinzen? Uw verward geprevel & uw ontredderd gemompel, die u al die nachten wakker gehouden hebben, zijn het dan alles gebeden tot uw God geweest? Ben Ik, uw God, u al die tijd nabij geweest & hebt gij daar dan nooit bij stil gestaan?

Nu staat ge er bij stil. En ge begrijpt. Al die nachten hebt ge de oplossing veel te ver gezocht. Eén daad rest u nog vannacht. Nederig knielt ge neer, ge bidt, & dan beveelt ge uw leven in Zijn handen aan. En ge leeft.

FILIP ABTS-BILLIAU

Ontwaking

'k Bewaar uw beeltenis in mijnen linnen
Wen 't ochtendlicht zijn oogskens openwrijft
En mijne ziel nog aan den nacht beklijft
Tot, weerom, 't stadsgerucht begint te ontspinnen.

Mijn minne, nimmer mag ik u verwinnen,
Dit meldt u elk woord dat zichzelve schrijft;
Het is 't gemis dat deze penne drijft,
Wat kan men met de zinnen ooit beminnen?

Eens zal ik u nog eenmaal wedervinden
Daar onder 't lavend loof der zomerlinden,
Om mijne zielelgen aan uw borst
Te prangen. 't Leste wat ik dichten dorst?

«Al is 't niets dan lyriek dat ik u miek,
Bedenk: het was met eigen bloed dat ik dit schiep!»

Al wat mijn vingeren roeren
Ontvliedt mij lijk het lied
Dat dof de duiven koeren,
Vervliegend in 't verschiet.

Wat nimmer zij geronnen
Dat is de abele baan
Der starren stomme Wonne,
Wier weerglans ik laat staan.

CHRISTOPH MOONEN

PAS TEGEN DE NOEN BESLOOT VICTOR NA ENIG GETALM ZIJN LICHTBLAUWE OGEN TE ontsluiten. Hij bemerkte dat hij op zijn divan was gelegen & wel in de tenue van daags tevoren. In een nog somnambule toestand tuurde hij geruime tijd voor zich uit in de duisternis, als wachtte hij op de ontluiking zijns geesten & richtte zich al zuchtend opwaarts, ondersteunend zijne lenden. Sombere gedachten penetreerden druppelsgewijs zijn schedel & werktuiglijk begaf hij zich naar een vensterraam om er de zware gordijnen bruut uiteen te trekken waardoor zijn fletse blik onverhoeds gekastijd werd door het verblindende licht der augustuszon. Zover zijn memorie reiken kon had hij steeds gewalgd van deze infernaal-alverschroeiende zomergloed. Een onuithoudbare zwoelheid had reeds sedert weken een buitengewone appetijteloosheid veroorzaakt, een halsstarrige inertie die lijk een kwaadaardige tumor gestadig gans Victors geesteskracht had overwoekerd & terneergedrukt om niets over te houden in zijn kielzog dan een verstikkend spleen dat huidig lijk een basso continuo ten grondslag lag aan al zijn doffe gemoedsstemmingen. De talrijke voluptueuze verlokkingen waarin hij zich voorheen impetueus kon verliezen, hadden elk van hen hun bekoorlijk gewaad afgelegd zodat hij zich genoodzaakt zag zijn dagen lijk een asemend lijk te slijten. Het enige waar hij tegenwoordig inderdaad toe in staat scheen, was te bestaan. Het meest misnoegd was hij over het feit dat de zomerhitte bovendien zijn vlijtige schrijvershand had lamgelegd

wat tot gevolg had, dat het hem niet scheen te lukken ook maar één zinnig letterteken op het vel papier te krijgen dat niet terstond verschrompelde. Zolang reeds zwoegde hij aan een ambitieus treurspel in hexameters waaruit hij, nadat hij tevreden was over het voorlopige resultaat, enkele epeisodia had gedeclameerd aan enige zijner kameraden. Zij hadden het alles imposant gevonden & moedigden hem vurig aan om het spoedig te voltooien. Doch met het rijzen der verzengende zenitzon kwam tegelijkertijd een vertwijfeling opdoemen betreffende de feitelijke waarde dezer appreciaties. Was het niet zo dat de coterie van kunstenaars waarin hij vertoefde niet veeleer bestond uit mediocre dilettanten? Had hij daarenboven niet zelf menigmaal zijn opgetogenheid geveinsd bij het doornemen van hun achterlijk werk, ja, zelfs schouderklopjes uitgedeeld aan de zogenaamde parnassiens die terecht twijfelden aan hun roeping? Zijn eens zo eclatant geachte taalkathedraal scheen vanachter de bril zijner indolentie te verleppe tot een onbeduidend bouwsel. Had de rijkdom van zijn klein bestaan dan zodanig hoog gereikhalsd & opwaarts geklapwiekt om uiteindelijk niets te winnen dan het schrale schijnsel ener vale maan, zoals een meisje ontdekt dat het slechts een pop is wat haar prille armpjes zo vaak bemoederd hebben? Had Melpomene haar berstensvolle boezem van zijn smachtende lippen weggewend, daar waar zij eertijds liet uitschijnen dat zij een overvloed aan gulheid liet ontwellen? Aldus dubde & tobde Victor, een kneveling gelijk, smartelijk vastgeklonken aan een klif, zijn snakkende borst door onbuigzaam staal omprangd, met de onfortuinlijkheid van niet te kunnen sterven, spijs de hunkering...

Hij nam plaats achter zijn zwartgelakte buffetpiano waarin hij zijn haast androgyn gelaat gespiegeld zag & treurige, langgerekte akkoorden in andante vulden het vertrek met de verklankte tranenvloed die hijzelve reeds lang niet meer kon uitstorten. Zou de onbaatzuchtige trouw ener geliefde vrouw hem de verhoopte verlossing kunnen bieden uit de droefgeestigheid zijner Träumereien? Ach neen, hij zou zich gedwongen weten haar te assassineren om op die manier de exterioriteit van het object zijner verlangens altijddurend te bezegelen. Eine Straße muß ich gehen, die noch keiner ging zurück... Het sinistere lied verliet het instrument met een dissonant. Bruusk klapte Victor het klavier dicht, opende een venster & zeeg neer in de fulpen crapaud voor de robuuste schrijftafel waarop bereids dagen hetzelfde blanke blad te liggen lag om er zijn penpunt

in te drukken. “Wals dan, leid & voer mij over ’t vel!” siste hij met de tanden op mekaar geklemd. Doch, eilaas, de enige constateerbare roering was het vadsige getik van de pendule op de arduinen schoorsteenmantel: Tik... Tik... Tik...

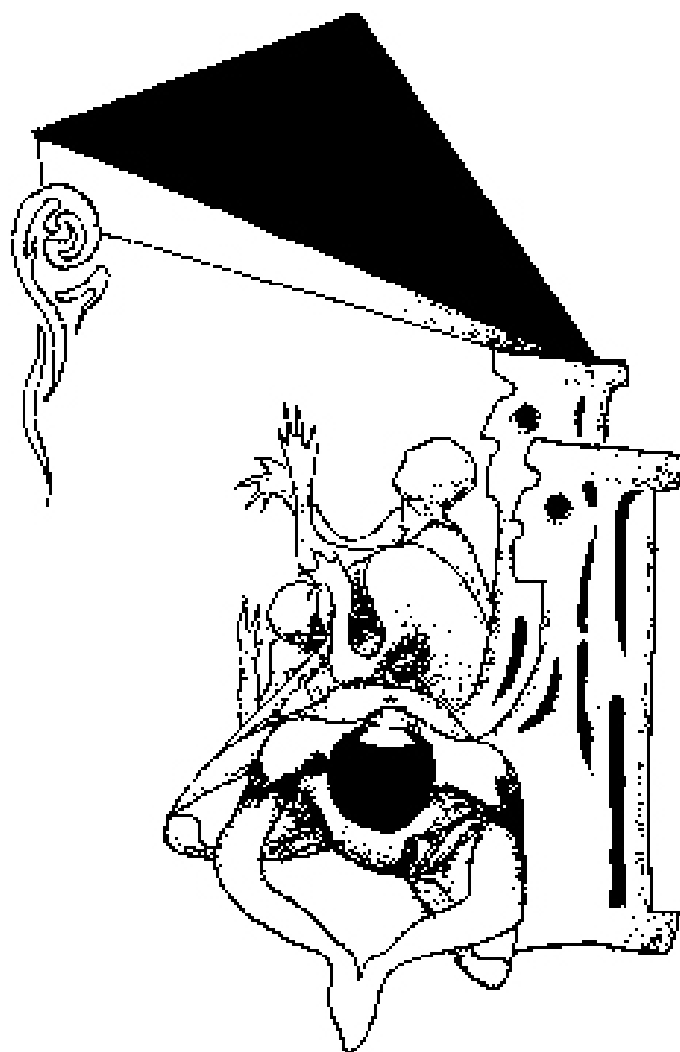
Wee, zo te moeten leven in leed, peinsde Victor, & de onmogelijkheid deze Tantelische kommer om te smeden & op te stuwen tot het verhevene, dit was des kunstenaars volstreckte geseling. Betekende dit het algehele debâcle van een artiest wiens ganse wezen hartstochtelijk haakte naar een onvergankelijke heerlijkheid om te triomferen over de banaliteit van het alledaagse bestaan der kleine lieden? Schielijk richtte hij zich ziedend op zodat de leunstoel waarop hij zat, omkwakte & hij begon gelijk een neuroticus over het Tunesische tapijt te ijsberen als was dat de enige wijze om aan een dreigende krankzinnigheid te ontkomen.

Victors eenzelligheid werd eensklaps onderbroken door een uiterst zonderlinge wederwaardigheid. Een tortelduif kwam doorheen het geopende venster binnen-gewerveld & stortte luidruchtig neder. Het schichtige diertje was kennelijk op verschillende plekken gebroken & gekneusd, hoewel het daar ogenschijnlijk geen enkel spoor van droeg. Met zijn bekje wijd opengesperd, als wilde het een onuit-schreeuwbaar letsel verbeelden, trachtte het tevergeefs op beide pootjes te staan, zijn ronde oogskens haastig knipperend wyl het met zijne uitgestrekte wieken klepperde. En Victor was met opengespalkte kijkers de radeloze getuige van dit tafereel, zo afschuwelijk, & hij gevoelde het levenselixir, flauw doorheen zijn aderen kabbelend, bij deze aanblik op ’s harten hortende cadans wegebber in volkomen ledigheid. De tortelduif crepeerde voor zijn voeten & er was niets ter wereld voorhanden om dit af te wenden, & met haar ontvlood tevens iedere bezieling uit zijn eigen, veel te smalle & nauwe lijf. Ten lange leste lê het diertje zijn kopje neer & ’t bekje vouwde weder toe, doch Victor en roerde niet tot aleer hij zich ervan vergewiste dat de vehemente agonie gestreden & verloren was.

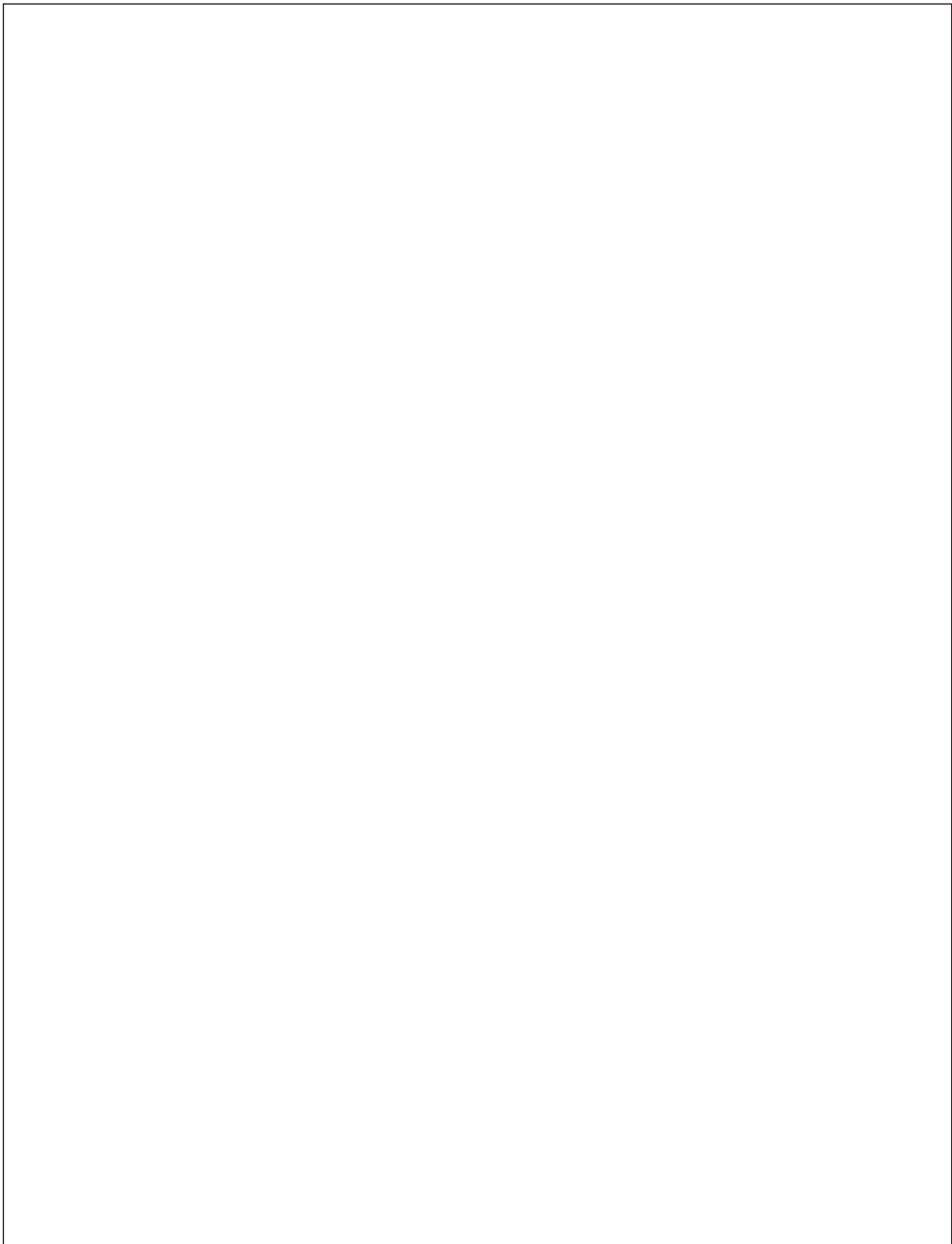
Haast instinctmatig zocht hij naar een duiding van dit omen; hadden de Moiren onheil gesponnen & vervolgens de Erinyen geboden hem te sarren? Wat, in Gods Naam, was dan zijn zonde & wat zijn straf? Een woest dondergerommel interrumpeerde zijn ijelhoofdige overpeinzing & attendeerde hem op het uitspansel dat alras gevuld bleek met een vege wolkendrom. Bevangen door een huiveringwekkende beklemming deinsde

Victor terug voor deze apocalyptische vertoning. Dit was het ogenblik van zijn eigen exodos. Was zijn kunst dan werkelijk zwakker dan de stalen spoel der schikgodinnen? Het stormgerommel weerklonk hem in de oren als tromgeroffel vóór de voltrekking ener executie. 'Genadevolle God, sta mij bij in dit uur,' was het dat hij stamelde & even scheen hij schier te bezwijmen toen het onweder opeens het hemelgewelf spleet. Met toegeperste oogleden hoorde hij het neerpletsen der druppelen op de vensterkozijnen. Iedere donderslag mokerde op zijn nietige ziel, doch sterven deed hij in 't geheel niet. Behoedzaam herwon hij allengs zichzelf, herademde, dacht vervolgens diep na & begreep het mysterie dat hij was: een erbarmelijk Titanenjong op de eenzame hoogten ener barre bergtop van waarop hij had teruggeblikt in de duizelingbarende diepten van het dal. In de afgrond zijner ziel lag zijn verwatenheid verbrijzeld & bedolven & in zijn hert ontvlamde lijk een Feniks een blinde hoop, zich daar rotsvast verankerend. En het verschiet dat Victor doorheen de verkwikkende regendroppels kon zien naderen, streelde zijn wezen met een blij verdriet. Hij nam zijn pen weer op, & de woorden walsten...

CHRISTOPH MOONEN

- 21 -

z o m e r i 999
VN&S || III

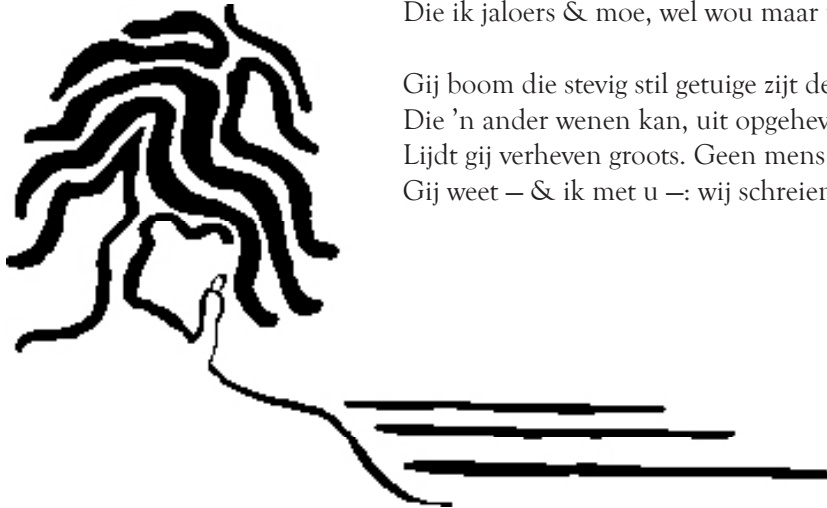
De Wilg

'k Stond gister bij een wilg het water in te kijken
Waar glans in glittering, de lucht in luwtjes doet.
O lieflijk beeld, hoe schoon! bedrieglijk in het lijken:
Een mens die eenzaam droomt wat niemand maar vermoedt.

Want in dien droom geschiedt, o gruwzaam eigen-hater!
Een ijzig wens van bloed, die lief- aan wreedheid paart.
En bij dien wilgentreur zonk slechts de droom in 't water
Wijl boven mij het zwerk bedompt was & bezwaard.

Des nachts langs 't open raam kwam 's hemels kus gezegen;
Zijn tranen ruisten zacht, waar ik ze in 't waken zocht.
Hij gloort nu uitgeklaard den ochtend in zijn blijdschap
Die ik jaloers & moe, wel wou maar niet vermocht.

Gij boom die stevig stil getuige zijt der tranen
Die 'n ander wenen kan, uit opgeheven kruin
Lijdt gij verheven groots. Geen mens hoort uwe zuchten,
Gij weet – & ik met u –: wij schreien niet, wij teuren.

MEYDELANCQ

Gij eenzaat

Gij eenzaat die daar stille staat
En uwe ogen moe glijden laat
Langs het ledige land waar gij
Kwaamt staan na lang & heel alleen
Te gaan door opgekropt geweest:

In diep-doorzonken onrust haakt
Zo roerloos in dat peinzend staan
Een pijn die nog kan vloeken om
Lusteloos nimmer meer te gaan
En voor altijd uw stappen staakt.

Thans wil ik slechts uw eenzaamheid
Met u delen, erbij naast u
Te staan, úw hand te nemen, &
Met, altoos in u, daarheen voort
Te gaan, waar ik ooit ook zo stond.

- 24 -

z o m e r 1999
VN&S || III

COLYA | NACHT

HET BALLET VAN

II. EEN VERLOREN SYMBIOSE EN DE PARADOX VAN DE ANGST

* * *

§ 1. Het verlangen als incarnatie van de exterioriteit — Met deze zinsnede raken we de wortel van het ganse menselijke bestaansproject, van de talloze omzwervingen & lotgevallen van onze geest. In het vragen naar de aard van ons verlangen worden we in de vraagstelling radicaal teruggeworpen op onszelf. We doorbreken de cirkel van het theoretisch-onderzoekende vragen dat steeds een minimale afstand bewaart ten opzichte van zijn object & werpen onze kleren op de grond van dit vragen. We verschijnen naakt voor de spiegel van onze existentie & verhouden ons tot het andere van onszelf dat ons juist als een subject mogelijk maakt. Indien we over de grond van het verlangen nadenken, voelen we in de diepste uithoeken van onze ziel een onvatbare, stuwende kracht die ons ganse zielenleven overspant, maar er zich ook steeds in terugtrekt & verbergt. In het raken van die omvattende transdescendentie worden we op paradoxale wijze als een vlinder opgeworpen tot datgene wat ons radicaal overstijgt & toch de eeuwige kern uitmaakt van de materiële werkelijkheid. De dubbele beweging die zo voltrokken wordt in een moment dat quasi extratemporeel is, verstrengelt zich met de eeuwige stroom van belevenissen waaruit ons bewustzijn geconstitueerd is & licht dit stromende, niet-sequentiële karakter van de tijdsbeleving op. Het verlangen, vaak verkeerd begrepen, vaak gereduceerd tot begeerte of biologische behoeftebevrediging, maakt samen met het geweten de beide polen van ons psychisme & van de religiositeit

uit. Het richt zich steeds op datgene wat niet gereduceerd kan worden tot de sfeer van het subjectieve, tot de rationele rechtvaardiging & wetenschappelijke verklaring. Waarom iemand juist van deze vrouw houdt, ondanks haar pathologische natuur die hem soms meer last berokkent dan hem voordeel oplevert, blijft voor vele buitenstaanders een raadsel, maar voor hem een evidente feitelijkheid waarvoor er juist geen grond bestaat. Hij zoekt niet naar een verklaring, omdat hij weet dat het object van ons verlangen niet afgemeten wordt aan de graadmeter van het effect dat dit object op ons uitoefent. Er gaat steeds een appèl van uit dat weerbarstig staat tegenover onze rationalisering en dat niet restloos kan opgenomen worden in onze subjectieve poging om het te duiden. De essentie van het verlangen ligt juist in het overstijgen van het instrumentele, in het doorbreken van het baatzuchtige.

Analoog aan de mist die uit de huidige natuurwetenschappelijke paradigmawisseling aan het wegtrekken is & terug ruimte laat voor de lege afgrond van de drijvende 'vreemde attractor' die rond de contouren van de chaotische versnippering in de kosmische ruimte als het object a, het onbereikbare spil- & richtpunt van het patroon van asymmetrische krachtenconstellaties oplicht, vinden we in de huidige chaostheorieën reminiscenties aan het Freudiaanse Das Ding. Net zoals de klassieke mechanische ondersteuning van de thermodynamische theorieën die ons een harmonisch beeld profileren van een evenwichtige schommeling rond een punt dat constante aantrekkingskracht uitoefent, een retroactieve projectie belichaamt van de symbolische orde, met haar arbitraire differentieregels tussen haar particuliere betekenaars, naar de orde van het reële, die in se het naakte, indifferente & robuuste zijn, het brute en soi uitmaakt, in de poging de kloof tussen beide te dichten, vinden we in de verhouding van het subject tot zijn verlangen dezelfde fantasmatische projectie. Het is dan ook heel verleidelijk om in de tegenstelling tussen de 'normale attractor', het concentrerend punt van de klassieke visie van het natuurlijke evenwicht, & de 'vreemde attractor' de Freudiaanse begrippen 'lustprincipe' & 'Ding' te plaatsen. Daar de primaire tendens van de drift de libidinale bezettingsenergie op een zo laag mogelijk kwantitatief evenwicht af te stemmen is, is het hart zelf van het verlangen een holle, afgrondelijke ruimte dat het verlangen voortdurend reguleert & zijn excessieve, zelftranscenderende & circulaire

beweging rond een onbereikbaar punt constitueert. Net zoals de schildpad zich voortdurend op een afstand plaatst als de snelvoetige Achilles hem dreigt in te halen, ligt het doel van het verlangen in zijn circulaire, reproductieve beweging, & niet in de volledige ontlading van de excitatie in het bereiken van het eindpunt. De bestemming van het verlangen is dus niet de inwilliging of bevrediging, maar iets dat zichzelf steeds op een afstand plaatst & zich in de orde van het Lacaniaanse reële terugtrekt. De libidineuze structuur van de paradox van Zeno tekent zich nu af als de relatie tussen het subject & de object-oorzaak van zijn verlangen, dat nooit bereikt kan worden.

In A. Hitchcocks *Vertigo* wordt op subtiële wijze de discontinuïteit & de kloof tussen het empirische zijn van een liefdesobject & de fantasmatisch-anamorfotische blikwending naar een ideëel liefdesobject die de lege ruimte die in het hart van het verlangen heerst & onmogelijk te dichten valt toch imaginair opvult, filmisch gevisualiseerd. We worden attent gemaakt op deze lege ruimte, deze nachtzijde van de mensheid die elke symbolische modulatie tracht op te slopen & slechts een suizend gevoel tussen de slapen, een panische angst om in een abdominaal vacuüm meegetrokken te worden als een onophefbare dreiging achterlaat. Pavor altitudinis, het torensymptoom in de vulgaire symptomatologie, is een affect dat niet zozeer aan een welbepaald object gebonden is, maar aan de onbepaalde verschrikking van een gapende diepte die zich voortdurend in zichzelf verdubbelt naar een steeds wegtrekkend, perspectiefloos punt toe. De menselijke creaties zijn steeds het effect van een anarchisch, pre-reflexief gevoel van de lege ruimte van het zijn waar hij van meet af aan in geworpen is & zich doorheen de chaotische leegte van de orde van het reële wringt om in een volgend moment als een feniks uit de as op te stijgen & met het wapen van de symbolisatie in de hand een wereld te creëren waar orde, schoonheid & waarheid als de bedekkende symptomen zijn van iets dat zich als een lege, vormeloze mist tussen de contouren van zijn cultuur slingert. Soms overvalt ons een stemming van ontstemd zijn, van een drukkende mist die ons gemoed in een tussentoestand plaatst, een inhoudsloze & onvruchtbare modulatie van een lastkarakter dat er geen onwankelbaar steunpunt meer is waarop we geënt zijn, plaatst. Deze zwarte zomer noemen we melancholie; maar zelfs in de naamgeving schuilt een spoor van de oorzaak van dit absorberend gevoel. De wonde van de mensheid, ja, de

oerwortels van de angst die niet-objectaal is, maar een angst is voor de totaliteit van het grondeloze zijn, strekt zich in de melancholie uit over de horizon van ons verlangen. De dreiging van een absolute leegte, van een ongedifferentieerd zijn, is de oerwortel van de angst & van ons verlangen om dit vacuüm volledig op te vullen. Het onbereikbare eindpunt, de laatste halte van het verlangen, is de volledige opvulling van het gemis in de continuïteit van een zuiver zijn, waar alle negativiteit & beperktheid in het worden, in die onzekere, doelloos circulerende karos van de existentie, wordt opgeheven. De exterioriteit van het verlangen heeft haar dragende grond in het doorbreken van het eigenbelang, in het nihiliseren van elke subjectieve bepaaldheid, omdat ze er in bestaat de kloof te dichten tussen de ontologische status van de mens als vrije subjectiviteit & de singuliere existentie van een concreet individu dat, ingeschreven in de geschiedenis onder het teken van een vervreemding, zijn heteronome oorsprong met de autonomie van zijn wil moet verzoenen.

§ 2. Een kleine dood aan deze zijde – Maar wat is nu de kern, of – zo men wil – de essentie van de seksualiteit & de erotiek? Wat is haar doel, haar drijfveer & haar geheimzinnige relatie met de dood. In bepaalde sociologische studies, zoals in die van Prof. L. Vandekerckhove vindt men een antwoord op de geprivatiseerde plaats die de seksualiteit & de dood innemen in onze maatschappij. Beide zijn culturele symbolen van nivellerende symptomen in een arbitrair geconstitueerde socio-economische stratificatie. Ze duiden op een gevaar van mogelijk egaliserende tendensen die de orthodoxe ideologie bedreigt omdat ze haar attent maken op het fragiele & toevallige karakter van de maatschappelijke orde. Of, om het aan de hand van een sprookje van Andersen duidelijk te maken, ze tonen ons dat de keizer naakt is, dat elke sociale differentiatie een noodzaak is, maar haar invulling toevallig & van voorbijgaande aard. Dat de keizer ook een ding is, dat onze plaats die we in de maatschappij innemen slechts een uiterlijke symbolisatie, een performatief effect is van iets dat in zijn diepste wezen naakt & betekenisloos is, wordt steeds door de cultuur ideologisch & symbolisch getransformeerd tot een anamorfose, waardoor we eerst door een schuine blik te werpen & in te zien dat

de uiterlijke schijn van onze culturele artefacten slechts vanitas vanitatum, een ijdele schittering rond de naakte orde van het reële, belichaamt, een kleine sleutel hebben om door te dringen tot het hart van ons verlangen.

We zijn steeds aangetrokken door de nauwe band tussen de seksualiteit & de dood, zodat we de seksualiteit – met Bataille – ook wel la petite morte kunnen noemen. Ze toont ons, met de excessieve & transgressieve beweging die haar eigen is, de intense hunkering om de kloof die ons scheidt van de ander volledig te dichten, om het gemis & het tekort van de discontinuïteit in onze existentie volledig op te vullen. De mens is nu eenmaal dat bijzondere wezen dat uitgeleverd is aan een oneindig verlangen om ten volle te zijn, om de lijdzame negativiteit in zijn worden op te heffen in de heelheid & continuïteit van een zuiver, onbesmet zijn. Hij beweegt zich constant op het hobbelige pad tussen zijn & niet-zijn, & die gescheurdheid wordt in de seksualiteit onmiddellijk aanwezig gesteld & momentaan opgeheven door een corporale bemiddeling. De wrede & excessieve schaduwzijde van de structuur van het verlangen wordt op subtiële wijze weerspiegelt in de mythe van Sisyphus, die we als de gekwelde nar van de stijgende & dalende beweging van zijn activiteit ten slotte als een gelukkig man moeten zien (Camus). Sisyphus toont dat het werkelijke doel & bron van het verlangen de zich herhalende beweging van deze gesloten omloop is. Maar de angstaanjagende zijde van Sisyphus' libidinale economie ligt juist in de paradoxale ondervinding dat de macht die een object op ons uitoefent, toeneemt in de verwoede pogingen deze te verminderen, zoals op afdoende wijze duidelijk geworden is uit de jodenvervolging: hoe meer de joden fysiek & symbolisch vernietigd werden, hoe groter hun dreiging werd. Sisyphus ging gebukt onder de metafysische noodzaak om de gedwongen getuige te zijn van zijn hoogmoed om, Thanatos, de dood aan banden te leggen. Hij was voor eeuwig gevangen in de circulaire, repetitieve beweging van zijn driftmatigheid. Doordat hij elke zelfstandigheid & alteriteit van het lustobject verbrijzelde, doordat hij in zijn laf, megalomaan machtsstreven de vader der goden verraden had, toen deze de dochter van de riviergod Asopos, de liefvallige nimf Aigina, geschaakt had, werd hij voor eeuwig veroordeeld om de spitsvondige bondgenoot te zijn van zijn eigen doodgravers, zonder zelf aan de verschrikking van het perpetuum mobile van zijn verlangen te ontsnappen. Verlangen om

aan het hart ervan, de zwangere leegte die het stuwt, te ontsnappen door amnesie op de tijd te leggen, door de noodzaak van de wording in het zijn, het vervoegen van ons zijn, buiten spel te plaatsen. Daarom bestaat zijn straf in de contrapasso – het eeuwig gekluisterd zijn aan de omkering van de zonden. De mythe leert ons veel meer over de structuur van het verlangen dan een psychoanalytische bibliotheek. Ze duidt op het lastkarakter van het Dasein – de grondintuïtie van het existentialisme – & legt deze in het hart zelf van het verlangen dat niet kan gereduceerd worden tot het eigenbelang van de biologische behoeftebevrediging, maar juist de terugwerkende kracht van een onbereikbaar, ontoegankelijk object in zich sluit. Ze kan niet lineair gezien, maar eerder cyclisch & reproductief. Ja, zij is dat Schwergewicht waar Nietzsche over sprak toen hij de gedachte van de eeuwige wederkeer – de herhalingsdrang – door de mond van een demon de wereld in stuurde.

Daar waar de dood een poort vormt naar de heelheid van een zuiver zijn dat niet meer geaffecteerd wordt door het tekort & gemis in het verlangen, ligt er in de seksualiteit eenzelfde tendens om elke differentie & dualiteit in ons bestaan te overschrijden. We verliezen onze individualiteit & worden opgenomen in de momentane roes van een symbiose, die een spoor bevat van een uiteindelijke vereniging waar de contrasterende delen in de eenheid & continuïteit van een zuiver zijn worden samengebald. De seksualiteit is een lichamelijke fusie die de schaduw van een kleine dood over een zee van verlangen uitwerpt. Ze is wezenlijk transgressief, omdat ze alle differenties, elke standvastige individualiteit neantiseert ten einde elke kloof die ons van de ander scheidt, elke leegte die ons gemoed verlamt, uit te wissen.

§ 3. De herinnering: een wissel op de eeuwigheid? – Zoals de dood & de seksualiteit een poort vormen naar een zuiver, onbesmet zijn, bevat de herinnering een onmiddellijke aanwezigheid van een verleden dat wegsterft & herboren wordt in het heden, zonder daarbij een verandering te ondergaan. Ze heft in een subliem moment de scheiding tussen het heden & verleden op & transposeert een icoon van het verleden naar de spiegel van het heden. Zij wist ook de discontinuïteit in onze existentie uit, door een

herinneringsbeeld uit de eilandjes van gebeurtenissen te nemen & dit over de eeuwigheid uit te strooien. In die beweging, waarbij terug de dualiteit in de existentie wordt opgenomen & vervoegt, overvalt ons een diepe gelukssensatie die de pijl van het lijden in haar schoot bergt.

De herinnering plaatst ons gemoed in een vreemde tussentoestand. In de dubbele beweging die ze voltrekt, opent ze ons voor de serene schoonheid van een moment dat in zichzelf vereeuwigd wordt. Het onbeduidende, de kleinste nuance van een ervaring, kan omgebogen worden tot een bekoorlijk, diep geraffineerd herinnerings-beeld dat door haar bescheiden, haar uiterst subtiële vorm verenigd wordt met de eeuwigheid. Daarom is het een grote epistemologische vergissing om de herinnering op eenzelfde lijn te plaatsen met een geheugenspoor. Iemand kan de kleinste details & nuances van ervaringsgegevens getrouw weergeven, doordat ze nog levendig kunnen aanwezig gesteld worden in het geheugen, maar dit betekent niet dat deze allemaal herinneringen zijn. Een herinnering kan pas dan haar intrede doen, als er in het moment zelf een wissel aanwezig is op de eeuwigheid. Deze kan onmogelijk vanuit de intentie van het subject geconstitueerd worden, anders vervalt hij in de megalomane tendens zijn ervaringen te verabsoluteren & daarmee zichzelf buiten de tijd te plaatsen. De intentie moet dus van elders komen. Maar zou het geen dwaasheid zijn een intentionaliteit buiten de intersubjectieve context te plaatsen? Maken we hier geen beweging van projectie naar een externe, transcendente wereld? Met andere woorden, wat is hier de stof & wat is de schaduw die ze werpt? En net zoals beide onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, zou het een proton pseudos zijn de stof te beschuldigen van het werpen van haar schaduw.

De herinnering vindt plaats in een wisselwerking van contingentie & metafysische noodzaak. In tegenstelling tot een geheugenspoor representeert ze niet, maar presenteert op onmiddellijke wijze een glans van de eeuwigheid in de spontaniteit van een subtiel ogenblik. Vanuit de diepe kerker van de vertwijfeling werpt ze een schittering van een ondefinieerbare herkomst & koppelt het subject los van de kluistering aan de nachtzijde van zijn bestaan. We worden in een volstrekte passiviteit geaffecteerd door iets uitwendigs, iets absoluuts, dat ons in zijn armen sluit. Desalniettemin worden we niet opgenomen in een illusoire metafysische troost, maar krijgen door de discontinue

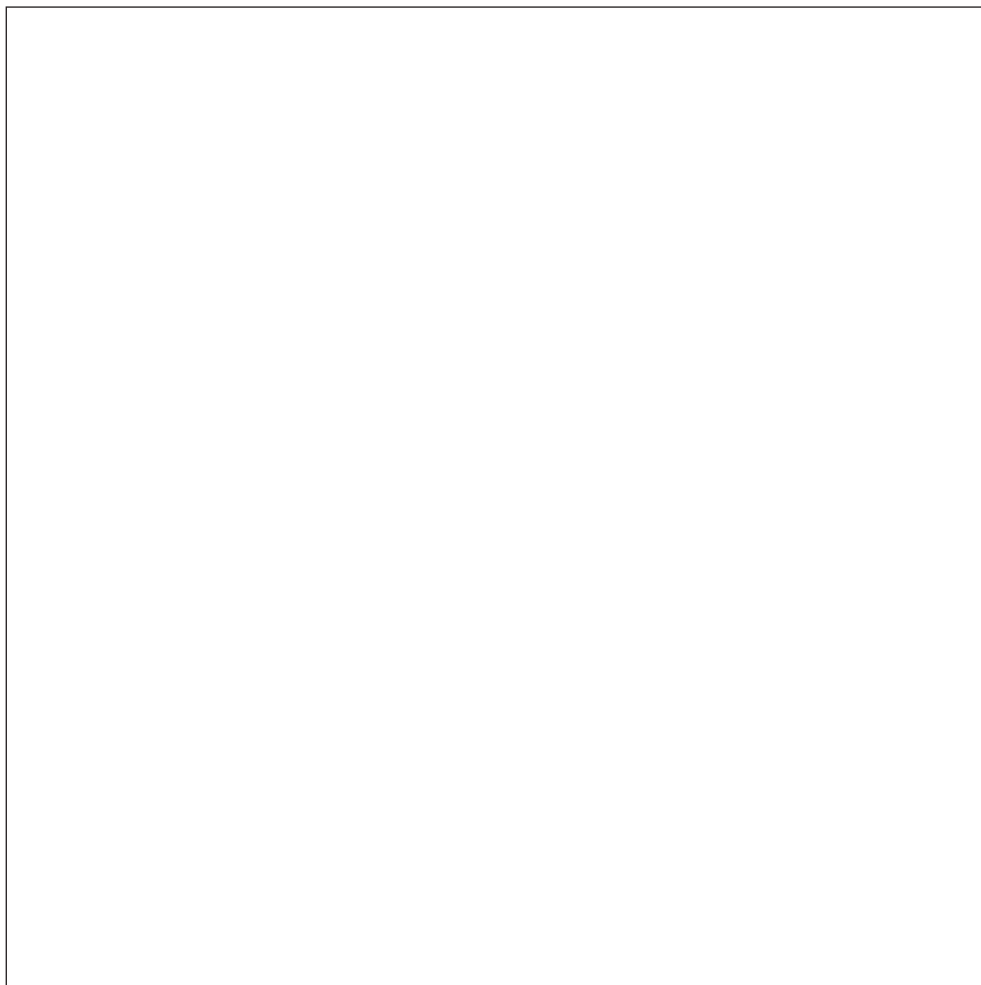
openbaring van het eeuwige in het tijdelijke een zekerheid dat ons bestaan geen zinloos gekrakeel is van een oude grammofoonplaat. Een herinnering is een wonderbaarlijk samenspel van immanentie & transcendentie, & opent de mens voor datgene wat hem overstijgt, zonder hem daarin volledig onder te dompelen. Ze ontsluit ons gemoed voor de continuïteit van een zuiver zijn dat niet meer geaffecteerd wordt door de breuken in onze existentie. Haar kracht schuilt juist in de volstrekte toevalligheid die vanuit een hoger standpunt een transcendente noodzaak is. Door haar opening naar de eeuwigheid lijkt ze formeel overeen te stemmen met de dood & de seksualiteit, maar onderscheidt zich inhoudelijk van beide doordat ze niet transgressief is. Haar grens is het steeds wijkende eindpunt van het verlangen dat tegelijk in haar diepste kern aanwezig is. Daarom gaat ze steeds gepaard met een volstrekte innerlijke rust, omdat ze de bewogenheid van ons gevoelsleven, het rad van Ixion, eventjes stillegt, om in een volgend moment terug ruimte te creëren voor de creativiteit van onze geest.

ILYA EL REY

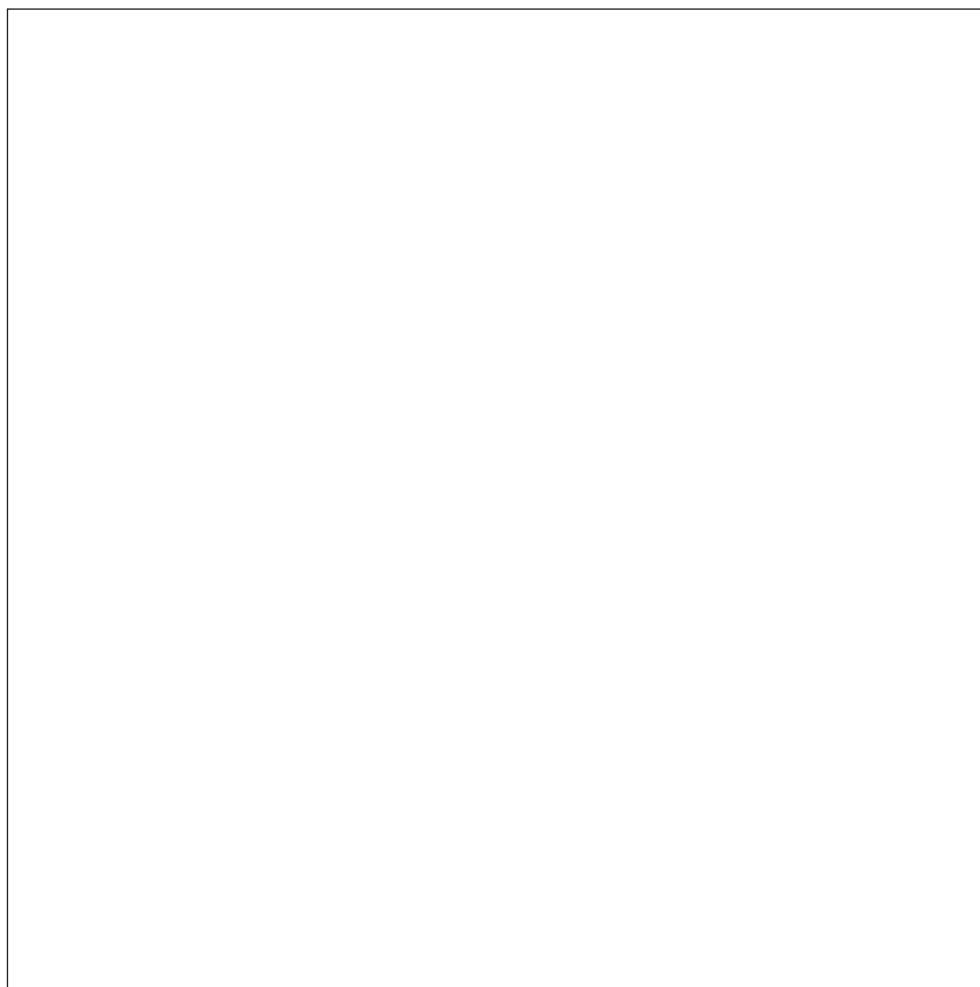
Vis-

1. In fronte

DE CLERCK

ii. La pensée

III. Le corps

- 36 -

z o m e r 1999
VN&S III

iv. Réflexion

DE CLERCK

- 37 -

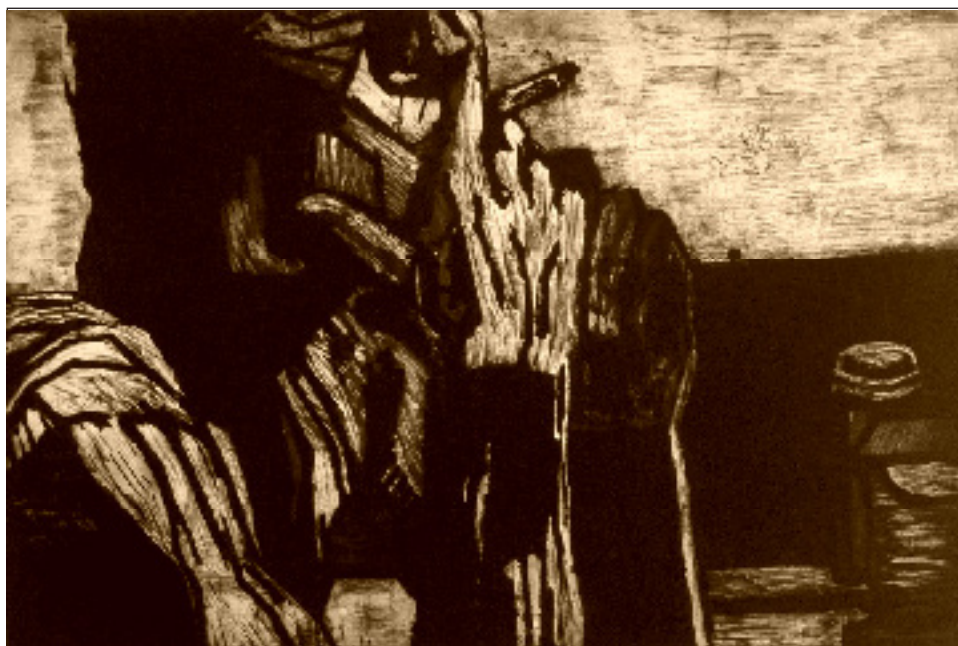
z o m e r 1999
VN&S || III

VISAGES

- 38 -

z o m e r 1999
VN&S || III

vi. Le voyeur

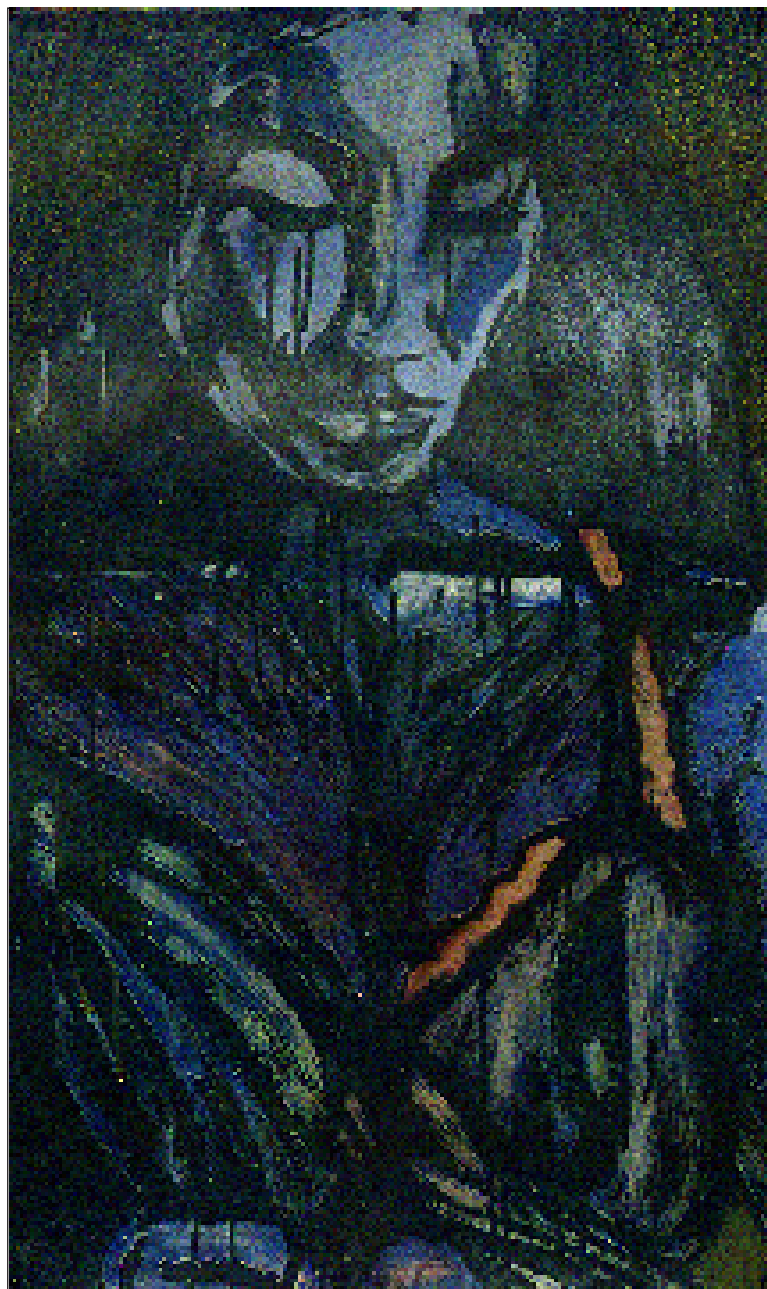
DE CLERCK

vii. Le repos

- 40 -

z o m e r 1999
VN&S III

viii. Cyclo N° 1.

DE CLERCK

Distinguo

Ongevat het leven gespleten alsof het ware
Dat een eik niet tot de wereld hoort
Gewoon omdat hij nooit van al zijn bla'ren
Voordat voorzichtige lente hem bekoort
Aarzelend die ene koppige ook laat varen
En niet langer de symfonie van komende knoppen stoort.

Maar als 's morgens 's winters de wilgen hun dijken
Dansen doen door de vroege nevel & diens licht
Roepen noch dag, noch nacht als plotse gelijken
Tussen violen die zij stemmen & ik toedicht,
Dat de vogels tegenover beide aan bedrog bezwijken
Onder zon & maan als één wijs, nieuw gezicht.

Laat dus onze passies hun tuin van Eeden
Wiens zoetzure vruchten elkeen begrijpt
Maar wiens schoon pas in ban is verleden
Want enkel in ontdekken is 't de mens die rijpt.

Lusitania

Ga even liggen, wel te rust, tussen het rumoer;
Onder uw kinderen, alle scholen die U bevoer;
Onder de grijsgroene hemel die toch niet d'uwe heet;
Zolang ge weet, dat ergens daar iemand U nooit vergeet,

Voor de hongerige meeuwen, het krioelen in uw zog,
Lusitania, bij welk hart ervaart gij nu nog,
Voor de dolfijnen, de neuzen nieuwsgierig te lucht,
Voor uzelf, die lichte kriebeling, de stille ontucht?

De wateren zijn zacht, de minnaars van het waar verhaal
Met de woorden, rijp uit ontij, op de bodem van elke taal
Waar in allen, immer nog krimpen onder uw lach, terecht,
Om dat lot, dat zich toch zo slecht zint & bruusk de koers verlegt.

JOHAN VRIENT

De schervendragers

De nacht hing zwaar tussen de huizen.

Het donker drukte op de daken.

Toch was er geen huis dat kraakte,
geen dak dat het begaf.

Alleen de mens in de straat viel
ten prooi aan de nacht,
de macht van het dichte duister
dat dreigend in de straten hing.
Ook hij was prooi voor het duister,
dat als een ondoordringbare mist
op de loer lag.

Klaar om aan te vallen.

Klaar om toe te springen.

En klaar, uiteindelijk, om te vernietigen.

Hij boorde zich een weg door de nacht & droeg op z'n schouders het donker.

Het donker woog zwaar.

Het duwde hem vast in de stoep.

Maar de man liet zich niet duwen.

Hij duwde terug, die man, in de nacht.

Het donker had geen vat op hem, hij schopte het van zich af.

Woede had hem kracht gegeven.

Razernij maakte hem sterk.

En bij elke stap stapte hij met meer kracht & met meer winst.

De nacht verloor het van hem, die nacht.

Ze kon niet tegen hem op, want de nacht, zij kende geen woede.

Zij kende geen razernij.

Alleen bedreiging, & ze loste haar greep.

De lucht werd al wat luchtiger & de man kreeg wat vrijheid in de nacht.

De zwarte nevelen maakten plaats voor de man.

- 43 -

z o m e r 1999

VN&S || III

Hij boog niet meer voor de nacht.

Hij stapte. Rustig.

Hij schopte niet meer & hij keek. De man keek de nacht in de ogen & de nacht, zij wendde haar blik af & sloot bedeesd de ogen.

De man had het gewonnen van de nacht.

De man bleef stappen in de stad.

Hij liep snel.

Slechts even betastten z'n zolen de stoep, waarna ze zich terugtrokken, om wat verder opnieuw in een rubberen streling de stoep te betasten. De koude lucht droeg het geluid van z'n stappen met zich mee. De lucht droeg de klank naar de huizen die het gehoorzaam herhaalden.

Mimesis.

Een doffe echo greep zich vast aan de lucht, die zwanger was van duizend druppels. Zij drukten zich tegen de warme huid van de man aan, die met z'n doffe stap de lucht vertrapte tot een gekreukt patroon van ijle leegte. Het water op z'n huid liep in heldere stromen naar zijn neus, waar een zware, volle druppel zich met aarzeling ging vormen. Tot de man in de nacht door angst getroffen werd. Een ijzeren greep. Wurgend in de duisternis. De man rilde & huiverde, de druppel viel in het niets. Even nog gedragen door de koude lucht, daarna ook dat niet meer.

De druppel was geen druppel meer.

De kracht van de klap sloeg de druppel uiteen.

De druppel brak in de nacht & een scherv van de druppel boorde zich een weg door het hart van de man.

Hij viel.

De man viel in de nacht. Weerloos viel hij in het duistere niets. Ten prooi aan zwarte machten. Zo viel de man. Vallend viel de man & het vallen beviel de man. Hij hield ervan om te vallen. Tot plots de val moest wijken voor de grond. De man viel naast zijn voeten op de grond. Naast de voeten van de man die reeds gevallen was.

‘Neem me niet kwalijk,’ zei de man, ‘ik had uw aanwezigheid tot mijn spijt niet opgemerkt.’

‘Verschoning,’ antwoordde de man die reeds gevallen was. ‘Ook ik had niets gemerkt, ook ik was gevangen in het duister van de nacht.’

‘Zoals u zegt,’ beaamde de man, ‘de nacht heeft ons gevangen. Wurgend zijn haar duistere armen.’

‘Die armen zullen er altijd zijn, meneer,’ knikte hij vol eerbied. ‘Wat moet een man anders dan liggen in de nacht? Het duister wreekt zich op ons leven. Op het licht in ons bestaan. Wurgend wil zij ons kapot. De nacht verkracht de mannen in het duister.’

‘Daarom lig ik in haar armen, meneer, weerloos maar gemakkelijk.’

‘U bent een verstandig man, dat zie ik zo, meneer,’ ging de man nog even door. ‘Neemt u het mij dan ook niet kwalijk dat ik u hier verstoor & uw plaats in de nacht met u deel’.

‘U bent ten eerste welkom, meneer. Blijft u maar liggen in de nacht. Maar vertel mij eens, meneer, hoe komt u zo te vallen?’

‘Ach, u kent het verhaal,’ begon de man bedroefd. ‘Een druppel brak door de kracht van het duister. Een scherf snijdt nu in mijn hart.’

‘Dat komt voor,’ beaamde de man, ‘druppels breken altijd in de nacht. Maar geeft u het niet op. U weet beslist dat scherven geluk bij zich dragen.’

‘Maar hoe kan een man gelukkig zijn in de nacht?’ riep de man doorheen het donker. ‘Wat is er voor een man nog te zoeken in het donker?’

‘Kijkt u naar mij, meneer,’ zei de liggende man op de grond. ‘Men hoeft niets te bereiken om het van de nacht te winnen. Toon u kalm & ongenaakbaar & de nacht zal u bevrijden.’

Zo lagen de mannen op de grond, peinzend in het duister. De man die reeds gevallen was, lag rustig in de nacht te wiegen. Maar de man met de scherf in het hart leed pijn in de donkerte van de nacht. De man wou iets bereiken, maar bleef verdrongen door de nacht.

‘Als ik u nog even storen mag,’ hernam hij het gesprek. ‘Kunt u mij dan niet helpen

met het stillen van de pijn?’

‘Ach, meneer, een pijnstillertje,’ spotte de man in de nacht. ‘Dat hebt u toch niet nodig?’

‘Maar de scherf snijdt zo in m’n hart, meneer. Ze kwelt mij zeer & pijnigt me zo.’

‘Waarom gaat u dan geen hulp zoeken, meneer? Waarlijk, in deze nacht zal iemand u wel helpen.’

‘Is dat dan mogelijk, meneer?’

‘Natuurlijk is dat mogelijk. Een scherf is zo verwijderd. Eenvoudige klus. Zelfs in het duister van de nacht.’

‘Zou u mij dan kunnen helpen?’

‘Ach, u kunnen helpen,’ herhaalde lui de man. ‘Dat kan ik inderdaad, meneer. Maar, beste man, dat wil ik helemaal niet. Waarom zou ik u helpen? U helpen in deze nacht? Waarlijk niet, meneer. Neen, dankuwel.’

Groot werden de ogen van de man bij het horen van die woorden in de nacht. Hij voelde hoe het duister naar hem reikte & hem in zwarte nevels hulde. De donkere armen drukten de scherf wat dieper in zijn hart dat rode tranen hilde.

‘Maar waarom wil u mij niet helpen?’ schreeuwde hij wanhopig in het niets. ‘Wat hebt u te verliezen?’

‘Wat ik te verliezen heb, dat kan u niet begrijpen. U kan ook niet verlangen, dat ik mij voor u vermoei. Ziet u, beste man, om u te helpen moet ik opstaan & mij blootstellen aan de nacht. Dan zal zij mij in haar macht versmachten & wurgen in het donker.’

‘Maar u kunt ook zoveel winnen, meneer!’ riep de man gepijnigd uit.

‘Ja, dat zal best, meneer, maar daar heb ik geen zin in. Staat u dus maar recht, meneer, u verveelt mij deze nacht. En neem vooral uw scherven mee, die dwingen mij tot opstaan.’

‘En daar hebt u geen zin in.’

‘Zo is dat, beste man. Gaat u nu dus maar. Vaarwel in deze nacht. En keer ook niet terug, meneer, ik ben u liever kwijt.’

Moeizaam duwde de man zich een weg door de nacht. Zij schouders hingen laag. De nacht drukte hem terneer. Haar zwarte armen versperden hem onvermoeid de weg & bij elke stap schokte de scherf wat dieper in zijn hart.

Hij bloedde.

Zijn rode bloed dreef als nevelen in de nacht. Samen met het duistere donker wreekten de nevelen zich op de man. Uitgelaten slingerden zij zich rond hem, sleurden ze hem meer naar zwarte diepten & omhelsden ze hem in een ijskoude greep.

Pijn maakte de man sterk.

Woede maakte hem volhardend.

De koude lucht smolt onder de hitte van zijn kracht. Zij verkleumde handen groeven zich een weg door de nacht & hij plukte het duister uit de lucht. Verbeten onttrok hij zich aan de armen van het duister. Blind schopte hij de nacht uit elkaar. Maar de scherf drong steeds dieper in zijn hart dat bloedend openscheurde. Zijn schreeuw gleed kervend door de nacht.

Hij stakte.

Bezweek onder het duister.

Zakte schreiend tegen een muur van een huis aan de kant van de weg.

Leeg was hij. Verkracht door het donker.

Eén hand greep stelpend naar zijn hart. De andere hand zocht steun bij de muur, waarvan de koude in zijn lichaam trok & de snerpande pijn in zijn hart verstilde. Even had hij rust in het donker.

De deur van het huis ging open in de nacht & duwde het duister van zich af. Angstig rolde het licht zich uit. Een schim bracht nacht in dat licht. Een vrouw. Niet bang voor het duister. Onbewust & onbevreesd.

‘Dag, mevrouw,’ zei de man tot de schim. ‘Fijn u te ontmoeten.’

‘Dat is zeker,’ zei de vrouw. ‘Een ontmoeting in de nacht, dat ziet men niet zo vaak. Insgelijks & aangenaam.’

‘Maar bent u dan niet bang, mevrouw? Vreest u dan het donker niet?’

‘Het donker vrezen, goede man, dat doen alleen de zwakken, zij die week van hart zijn. Slechts zij zijn angstig in de nacht.’

‘Past u toch maar op, mevrouw. Ook u bent ten prooi aan het donker. Niemand ontsnapt aan haar macht. Haar armen zijn als een strop om uw geest. De nacht ontmenst

de mensen. Zij maakt u zonder meer kapot.'

'Ach, zwijgt u alstublieft, meneer,' zei de vrouw verveeld. 'Wat een zorgen in uw hoofd! Koopt u zich liever zelf een huis, meneer, waar u dan tegen kunt gaan leunen. Dan doet u toch tenminste iets, bereikt u nog wat in het leven. Beslist een goede daad, meneer. Maar wat zie ik in de nacht? Is dat regen in het duister?'

'Neen, mevrouw,' sprak kalm de man. 'Het is geen regen, wat u ziet. Dat is mijn hart dat tranen bloedt.'

'Hemel, wat vervelend nu,' zei de vrouw gekweld.

'Ja, dat kunt u echt wel zeggen,' sprak instemmend de man. 'Uw begrip geeft mij wat kracht in deze nacht. Ja, vervelend, ja. Dat hebt u goed gezien.'

'En op mijn witte muur, meneer, van die dikke rode druppels. U moet zich echt een huisje kopen, zo helemaal van uzelf, meneer. En met muren die u dan kunt bevuilden. U mag dan wel veel pijn hebben, maar dit kan echt niet zo. Gaat u maar ergens anders bloeden, als u zonodig moet.'

De deur viel in het slot. De klank weergalmde door de nacht, weerkaatste in het donker. De koude lucht dwong de klank terug, dreef hem naar de man & stuurde hem naar zijn hart, waar hij in hem binnendrong. De klap sneed in zijn lijf, kroop vernielend door zijn vlees, zoekend naar zijn hart, waar hij tot ontlading kwam & de galm de scherf nog dieper dreef.

Weer bloedde de man, rood tegen de witte muur.

Zijn kracht bloedde uit zijn hart in duizend rode druppels. Zijn schouders zakten diep onder de kracht van het drukkende duister. De nacht bedolf hem onder dikke pakken donker. Nevels krulden zich rond zijn borst in een verstikkend donker kluwen.

Moeizaam ging zijn hart te keer, verdrukt door het harnas van de nacht. Het donker nam hem de adem af & stal het leven uit zijn hart. De nacht maakte zich meester van zijn zelf. Traag & tergend.

Een kreun ontsnapte de man.

Nog maar eens vocht hij zijn strijd tegen de nacht, die hem met haar armen probeerde te verleiden. Vallend groef de man zich weerom een weg in het duister.

Strompelend verliet hij de witte muur met de rode druppels & moeizaam vertrapte hij de stukken donker die zijn benen het stappen verhinderden.

De nacht gleed wraakzuchtig over zijn ogen.

Onbewust leerde de man de nacht hoe zij voelen moest.

En zij voelde. Zij voelde verlies, verdriet & woede.

En de nacht, zij besloot haar spel wat harder te spelen.

Voorbij was eristiek.

Gedaan was het verleiden in het steekspel van het donker.

Menis & tisis namen bezit van de nacht & opnieuw viel zij uit naar de man.

Zij nam bezit van zijn zicht in de nevels van het duister.

Toen zag de man de nacht niet meer. Hij liep lopend door het donker, maar zag de donkere nevels niet. Zo liep hij weerloos in de nacht, dwalend in het duister. Zo liep hij op de dame met haar tas, die door de tijd de nacht trotseerde.

‘Maar kijkt u dan toch uit, meneer,’ riep zij woedend naar de man. ‘Of heeft men soms uw blik gedoofd?’

‘Vergeeft u mij de klap, mevrouw,’ sprak de man bedeesd. ‘Inderdaad, ik kon niet zien. Mijn blik verloor ik deze nacht. Nevels weefden zich rond mijn ogen. Neen, inderdaad, ik had u niet gezien. Het spijt mij zeer, mevrouw.’

‘Juist, ja, dat zal best, meneer, maar houdt u nu maar op. U moest mij wel van antwoord dienen, maar overdrijft u nu maar niet. Ik wil echt wel naar u luisteren, maar helaas heb ik geen tijd. Uw excuses mogen er zijn, meneer, maar zij versperren mij de weg.’

‘Daar zegt u zo al iets, mevrouw,’ knikte de man met de scherf. ‘De nacht ligt op de loer, zij wil ons vangen in haar armen. Alleen de tijd kan haar weerhouden van het vangen van ons zelf. Ja, uw haast is zeer gegrond, mevrouw. Zo geeft u de nevels geen kans u te strikken.’

‘Zo is het wel genoeg, meneer. Ik heb geen tijd voor wat u zegt. Maar u lijkt mij erudiet & best een aangename man. Haast u zich dan ook uit het donker, het weeft al nevels rond uw borst. Vlucht voor zwarte armen & neem uw toevlucht tot de tijd.’

‘Ach, mevrouw, uw medeleven treft mij diep. Het heelt de wonde in mijn hart. Helaas, het onheil is reeds lang geschied, een scherf drong in mijn hart. Nu drinkt het donker mijn warme bloed. Slechts één iets kan mij redden & dat is uw hulp in deze nacht. Dus vraag ik u vol droefenis, verlos mij alstublieft, mevrouw, verdrijf de oorzaak van mijn pijn, de scherf van de druppel in de nacht.’

‘Wat u daar zegt, mijn beste man,’ begon de vrouw vermoeid, ‘dat was reeds aan mijn blik verschenen. En ik kan u dan wel helpen, maar daarvoor heb ik geen tijd. Wat wilt u dat ik doe, meneer? Wat moet ik met de tijd? Ik kan u toch niet helpen, in deze korte tijd?’

‘De nacht is een gevaar, mevrouw, maar de tijd is ook geen vriend. Reeds knaagt zij aan uw zelf, mevrouw, & reeds heeft zij u in haar bezit. Vergeet nu toch uw haast, mevrouw, & verlos mij van de nacht. Dan zal ik vrij zijn in het duister & zal de tijd het van u verloren hebben.’

‘Waarlijk, beste man, wat zegt u daar nu toch? Ik heb de tijd toch nodig? Zij leidt mij naar geluk.’

‘En hoe heet dan dat geluk, mevrouw, dat u meent te zullen vinden? Heet dat geld & roem, mevrouw? Ach, antwoord u maar niet. De tijd is zuster van de nacht, mevrouw, zij hebben hetzelfde doel. Ook de tijd wil mensen doden & zo zal zusterlijk de nacht haar steunen. Kijk toch om u heen, mevrouw, & zie wat er gebeurt.’

‘Nu gaat u echt te ver, meneer. Ik geloof niet wat u zegt. En ik moet ook weer verder, want de tijd tikt steeds maar voort.’

‘En weet u wat die tikken doen? Zij tikken een stukje van u weg. U krijgt er geld voor in de plaats, maar geluk, mevrouw, dat bent u kwijt. Of geeft u daar niet om?’

‘Nee, dat maakt mij echt niets uit & ik wil mijn geest daar niet op breken.’

‘Want u hebt geen tijd.’

‘Heel juist, u leert erg snel, meneer. Het spijt mij dus oprecht. Ik wil u graag helpen, maar ik heb gewoon geen tijd & dat begrijpt u vast.’

Toen verdween zij in de nacht, gehuld in tijd & spoed. De man bleef kijken naar de nacht, maar hij had zijn kracht verloren. Hij voelde hoe de scherf nog dieper sneed & weerom stierf een stukje van de man.

Toen week de maan voor de kracht van de zon. Met haar dwingende stralen dreef zij de nacht uit de wereld. Het meisje van de dag stond op.

Licht liep zij in de stad waar het licht nu baadde, de stad die door de zon omhuld werd & waar zoëven de nacht de mensen verkrachtte. Het meisje stapte in die vroege morgen, tussen de mensen van de dag. Zonlicht tekende een lach op hun gezicht.

Het meisje stapte verder & nam het licht in haar op. Ze voelde hoe ze diep vanbinnen groeide door het licht dat de zon haar schonk. Zo droeg het licht haar door de straten, waar de lucht voor haar week & blijheid haar omringde.

Zij groette de jongen die goudgeel door de straten gleed, de bakker die het licht in zijn broodjes bakte. Een oude vrouw spon garen uit de zon & verlichtte gezichten door de stoffen van haar hand. Alsof de zon zijn mond tot lachen kneedde, liep de postman langs haar heen. Zijn tas zat vol met flesjes, voor iedereen, van overal. Die bracht hij bij de mensen thuis, aan de deur of in de bus. En in elk flesje zat wat zon, wat warmte & wat licht. Een flesje vol Saharazon bracht groeten uit het Oosten & de tere, flauwe zon vertelde aan een moeder dat het goed ging in het Noorden.

Zo ontplooidde de dag zich in het licht, als echo van voorbije dagen, voor de ogen van het meisje. Tot plots zij struikelde &, hoewel door licht gedragen, toch een diepe pijn in zich voelde gaan. Zij werd verblind door het licht dat in haar verlichtende bedoeling het zicht van het meisje versmachtte.

Pijnlijk hard werden de zachte stralen van de zon naar hun oorsprong teruggekaatst.

Het meisje sloot de ogen tot diep duister haar omringde.

Zij kon dit niet benoemen.

Het meisje kende geen nacht, zoals niemand van de dag. De mensen van het licht kenden enkel afwezigheid van licht, maar het aanwezig zijn van donker, was iets wat zij niet kenden.

Zo voelde het meisje geen angst, zag zij geen dreigende, donkere armen. Zij zag alleen wat er niet was, een afwezigheid van licht was wat zij waarnam. In deze huls van leegheid tastte ze zwijgend naar waar zonet het licht verblindde, op zoek naar de bron van dit

vernielende licht.

Haar handen gleden over kleine gladde stukjes die zij aarzelend betastte. Zij voelde hoe zij haar handen merkten & proefde haar zoete bloed, maar alleen met deze leegte voor haar heen, zag zij blind de kleine gladde stukjes in haar hand. Toen zij naar haar handen keek, het beeld van leegte verdrijvend, zag zij enkel licht. Zo puur, intens & prachtig, dat zij niets anders zag dan dit pure stralen uit de eenvoud van de zon. Maar van zodra zij weer de ogen sloot, voelde zij de scherfjes die in haar handen sneden.

Toch voelde zij geen pijn, alleen een groot verlies, omdat zij niet kon benoemen. Tenzij dan dat zij wist, dat de leegte na het licht, voor haar nooit meer leeg zou zijn. Hoewel naamloos in de morgen, had de afwezigheid haar inhoud prijsgegeven & wist zij nu dat ook dat niets een betekenis kreeg, voorvoelde zij het bestemde in de leegte. Terwijl zij tastend in het zonlicht baadde, vertelden de scherfjes haar hun verhaal, woordloos in de taal die zij niet kende. Toch begreep zij wat zij zeiden & knikte vastbesloten. Al kon zij niet vertellen wat zij in haar handen droeg, al kon zij er geen naam aan geven, aan dat wat heelde & verwondde, zij wist dat het voor haar bestemd was & dat zij hun verhaal moest horen.

Daarom stond zij op & liet zich door het zonlicht dragen naar de oude man, die de zon reeds zo lang bescheen dat men zijn voeten niet meer zag, want waar de zonnestralen raakten, verbleekt langzaam de huid. Zo verdwenen de mensen van de dag, die door het vele stralen van de zon hun zichtbaarheid verloren & opgingen in het licht.

Weldra zou ook de oude man verdwijnen, die met het geduld van hen die sterven gaan naar het meisje luisterde. Zij had de scherven in stralenstof gewikkeld & legde dit pakje in zijn hand.

‘Lieve oude man,’ begon zij haar verhaal, ‘op deze vroege morgen is mijn leven door iets nieuws verstoord. Op een stoep hier ver vandaan vond ik kleine, gladde scherfjes met snijdende, scherpe randen. Zij sneden in mijn handen & dreven mijn bloed naar buiten. Hun kracht is zelfs zo groot dat zij zonnestralen weerloos maken. En toch, lieve oude man, zij weigerden dan wel het licht, maar versterkten het terzelfdertijd. Ik zag niet wat de zon mij dagelijks toont, maar zag ook niet het ander. Alleen besef ik nu vol

pijn, dat er een plaats bestaat waar het licht niet komt.’

De oude man knikte & keek droef naar haar op. Hij vertelde het meisje van de dag: ‘Dat wat u zag was de nacht.’ En beiden voelden hoe zij rilden & hoe hun hart een klompje werd van droefenis & kilte.

‘De nacht beklemmt de mens, juffrouw,’ zo sprak de oude man. ‘Haar donkerte is wurgend, het duister een gevaar. De nacht verkracht de mannen in het donker, laat hen vallen als een steen & verwondt hun hart. Vraagt u mij niet meer, juffrouw, want reeds het spreken over donker maakt mijn zelf kapot. Het denken aan de nacht houdt mij in een klem waardoor ik mijn geluk verlies & die mij alle licht ontzegt. U moet de nacht vergeten, het donker steeds vermijden. U bent het meisje van de dag & dat zult u moeten blijven.’

Zij schudde haar hoofd & schreeuwde wanhopig: ‘Dat kan ik niet, oude man! Donker is reeds in mijn geest aanwezig. Eén seconde lang is het licht voor mij verdwenen & zag ik de zwarte leegte waar niemand over spreekt & die niemand schijnt te kennen. Maar aan uw lieve oude lippen zijn wondere woorden ontglipt die mij vertellen van de oorsprong van de scherven die ik draag.’

Toen voelde de oude man hoe hij langzaam ouder werd & hoe onder zijn reeds lang verdwenen voeten de aarde zacht verschoof. Hij zei het meisje van de dag dat ze niet meer mocht vragen, omdat het denken aan de nacht het donker reeds ontsluit.

‘Wij behoren tot het licht,’ hoopte hij hardop, ‘& kunnen enkel vrolijk blijven door het duister te ontkennen. De nacht is een verschrikking die de mensen wurgt. Niemand uit het donker zag ooit het licht terug, maar velen uit de dag vervielen in de nacht & zweven nu vermoord in het schemerduister, verstrikt in heimelijke nevels van de avondval.’

Weer zei het meisje zacht van nee terwijl zij bloedend de scherven streelde. Zij kende nu hun bron & voelde rond haar vingers de nevelen van het donker, die met zachte dwang haar huid verjoegen & hun weg naar binnen zochten. Nu kende zij de nacht & wist zij van het duister. Maar bovenal voorvoelde zij hoe zij aan de dag te weinig had & leefde in tekort. Nu was zij zelf geworden een stukje van de nacht.

Waar de mensen van de dag slechts blijheid konden voelen, leerde het meisje nu de

liefde, waaronder zij meende te zullen bezwijken, maar zonder dewelke zij niet verder kon.

Zij vroeg de oude man: 'Maar hoe ontstaan de scherven?'

En de lieve oude man werd droef in zijn gemoed.

'Ach, meisje van de dag,' zo klonk het uit zijn mond, 'u vraagt mij veel te veel. Wij mensen van de dag moeten zwijgen van de nacht, omdat die door haar kracht ons blijde licht versmacht. Door het spreken van het donker word ik in mijn gevoel bedreigd & zou ik gaan vergeten hoe het is om blij te zijn. Leer uw vragen dus verzwijgen & vraag niemand naar de nacht. Wij mensen van de dag behoren blij te zijn.'

Toen leerde het meisje van de dag dat zij nog meer kon voelen dan alleen maar liefde of zeer vrolijk zijn. Uit het hoekje van haar oog rolde toen een traan. Het meisje van de dag leerde hoe het was om vol van droefenis te zijn.

De traan gleed op haar huid. Brandend in de zon. Verpulverd door het licht.

Toen beseftte zij vol pijn, dat het allemaal hetzelfde was.

Zowel het licht van de dag, als het duister van de nacht.

Zowel de blijheid van de zonnestraal, als de wurging van een donkernevel.

Zowel de scherven in haar hand, als de tranen op haar wang.

Zowel haar eigen kleine zelf, als dat van de man van de nacht.

Want niets ervan kon alleen bestaan, hoewel het samengaan ervan te hard leek om te dragen. Toch wist het meisje van de dag dat er een plaats moest zijn waar zij de twee kon leven. Zowel de dingen van de dag, als de negatie in de nacht.

En toen zij naar de stoep ging waar zij de scherven vond, voelde zij er kilte als een toegang tot de nacht. Toen wist zij voor het eerst dat zoals de tranen hun bron vonden in het oog, de scherven verdwenen in de mens. Toen wist zij voor het eerst dat er nachtelijke mensen waren & dat zij haar liefde sturen moest naar de schervendrager van de nacht, die niet behoorde tot het donker & haar liefde nodig had.

Zij wist ook zonder denken dat de tijd zeer kort was, want door het voelen van verdriet, gleed zij uit het licht & viel de avond in haar hart. Maar in het schemerduister kon zij de man nooit zien, omdat hij gevallen was in het midden van de nacht.

Daar moest zij hem bereiken, doorheen de pakken donker, bloedend uit zijn hart.

Ook het meisje van de dag wist nu hoe zij bloeden moest & schreef met dit verdriet een brief van rode letters op de scherven van de nacht, voelend hoe zij stervend was omdat de liefde zo is, dat men haar nooit zomaar mag sturen als niemand wil ontvangen. Om als mens een mens te zijn, moet iemand willen horen hoeveel liefde er bestaat.

Zo moest ook de man, geboren uit de nacht, willen horen van het meisje & de liefde die zij had. Tussen licht & donker zou de liefde moeten groeien, vanuit het meisje in de zon, naar de kilte rond de man, die vluchtend voor het donker niet langer wist hoe hij bestond.

De nacht was hem te machtig & de scherven sneden diep. Zijn bloed werd nevel in de nacht. Verstikkend in het duister. Verblindend aan zijn blik.

Dolend door het donker, zag de man niet waar hij liep & hoe het duister hem vol haat naar de scherven sleurde die hij op de stoep vergeten was. Daar wou de nacht hem doden. Vernielen door haar kracht. Zij wou hem met haar nevels naar de grond toe sleuren zodat hij vallen zou in een zee vol scherven tot al zijn bloed gedwongen was tot broeder van het duister.

Maar wat de nacht niet wist, was dat er bloed bestond van de mensen van de dag, dat warm & onbezonnen de nacht wist te verdrijven, die bang van zoveel macht, haar grijpen even staakte.

Zo vond de man de stoep waar hij geschonden was & waar nog stukken druppel de grond als scherf bedekten. Daar voelde hij een kracht die hem niet wurgen wou, maar zacht omarmde. Hij vond het blijde bloed dat op de scherven rustte & dat hem wou verhalen van het meisje van de dag.

De man vergat zijn angst in de nacht & leerde plots wat liefde was.

Hij vond zijn blik terug & nam de scherven op.

Terwijl zijn vingers van het grijpen bloedden, las hij wat er stond:

Schervendrager van de nacht,

Mijn bloed is als een pen voor dit papieren glas.

En meer dan eens nam ik mijn pen op om te schrijven, om u te zeggen wat ik

voel.

Dan staarde ik blind naar de stralen in dit glas, die mij naar woorden vroegen. Maar nooit slaagde ik erin te schrijven wat ik voel, alsof ik plots mijn zelf vergat, niet meer wist wat in mij omging. En van zodra ik een woord wilde lenen voor dit schrijven, verdween het door het donker uit de dag.

Ook nu probeer ik weer om dat wat diep in mij leeft aan woorden bloot te stellen.

Het lukt mij niet.

De taal weeft zich als een kluwen om me heen & de woorden lachen spottend in mijn hoofd. Elk woord dat mij ontglipt doet me weer een beetje sterven, het splijt mijn ziel in twee & probeert me te verscheuren.

Maar hoe kan ik liefde anders noemen dan alleen maar liefde?

Ik ben geen dichter, noch een schrijver.

Mijn liefde laat zich enkel voelen, zij laat zich niet in woorden vangen.

Of ik wel probeer?

Natuurlijk doe ik dat. Maar moet ik dan vervallen in een leegte zonder vorm?

Moet ik spreken van een geven zonder nemen, een reiken zonder grijpen?

Ik kan het niet & wil ook niet dat mijn liefde zo vernederd wordt.

En toch kan ook dat ene woord niet zeggen wat ik voel.

Nooit kan 'liefde' u vertellen, hoe sterk gij in mij leeft, hoe ik innerlijk verdwijnt, hoe mijn verlangen aan mij knaagt.

'Liefde' is niet goed genoeg, want zoveel houd ik van u...

Na het horen van die woorden die de scherven aan hem toonden, zakte de man langzaam in de nacht. Niet bedolven onder donker, noch gekwetst door scherven, maar onbewust & onbevreesd, geen prooi meer in de nacht.

In zijn hart was nu een pijn die niet snijdend in hem drong, maar die zijn hart omvatte. Het was de pijn van liefde & dus van eenzaamheid.

Zijn alleenzijn in het duister was hem nooit tekort geweest, omdat hij zijn eigen zelf steeds met kracht gezelschap hield. Maar de letters van de scherven hadden hem beroofd,

hadden zijn ziel gestolen & van hem weggevoerd.

De man wist niet waarheen & evenmin waarom, maar hij voelde een gemis dat liefhebben moest zijn. In zijn verlangen naar het licht, vergat de man de nacht, negeerde hij de nevelen & verloor het donker. En al vond hij niet het licht, de nacht rond hem verdween, trok zich bang terug voor al die warmte in dat hart.

De mensen om hem heen bekeken hem vol vrees. Zij zagen hem vervagen & noemden hem een dwaas. Zij dachten aan de nacht & hadden angst voor wat er was. Zij repten zich nog meer.

Niet meer wetend wat hen dreef.

Vergetend dat het anders kon.

Of zij stortten zich vol wanhoop in de drommen van het donker, moe van al dat vluchten, verlangend naar de nacht die hen dan wel verkrachtte, maar zo dat zij verleerden bang te zijn, omdat zij niet meer hadden wat hen kon ontnomen worden.

Toen de man van de nacht schreeuwde dat hij liefhad het meisje van de dag, dat hij haar bloed zou zoeken om aan elkaar te sterven, riepen zij in koor hoe enig zij wel waren, hoe zorgend om zichzelf, hoe helemaal niet eenzaam. Want de mensen van de nacht waren bang van al dit nieuwe, dat blij gevoel van eenzaamheid & dat bloedend vluchten in de nacht.

Zo zakte de man steeds verder uit de nacht. Bedreigend voor het donker dat bang was voor de warmte & de liefde van de man.

De nevelen weken bevend uiteen & vluchtten naar het duister.

Zo verstootte het donker de man & zocht een andere prooi.

Zo hield de nacht zichzelf in stand & probeerde te vergeten dit enige verlies.

Zo verloor de nacht & zo verloor de dag.

Want ook de gouden zon moest voor zichzelf gaan zorgen, omdat ook zij niet kon verdrijven die liefdevolle eenzaamheid van het meisje van de dag. Met de scherven van het donker verwondde zij haar hart & vormde met het bloed de letters op het glas. De pijn die zij nu voelde, werd geboren uit de nacht & de scherven van het glas brachten kilte in de dag.

Het warme zonlicht was bang van zoveel kilte, omdat de koude van een hart de gouden lach verstilt.

Niemand van de dag begreep de droefheid van haar bloed.

Zij lachten naar elkaar & zegden aan zichzelf dat er blijheid wezen moest om de dag die hun gezelschap was. Zo keek niemand naar het meisje & niemand naar de man. Waar de dag tot avond werd, waar de nacht de morgen werd, daar vonden zij elkaar.

In dageraad & avondval is hun eenzaamheid gedeeld

& roept hun liefde hen tot leven.

Zij bloeden nu met twee, in liefde voor elkaar,

wanneer de zon de nacht versmacht

of als de avond op het zonlicht valt.

SOPHIE DEJAEGER

INHOUD VAN HET DERDE NUMMER: — zomer 1999

- 59 -

z o m e r 1999
VN&S || III

De verluchtingen werden door de auteurs zelf ontworpen

& voor elkaar. Opmaak van MEYDELRANCQ.

De inhoud is in orde van verschijnen:

van FILIP ABTS-BILLIAU	Accompagnato p. 7
van CHRISTOPH MOONEN	Verzen p. 13
	Vaniteit p. 15
van COLYA	Cyclus pp. 19-21, p. 24
van LOD. MEYDELRANCQ	Verzen p. 22
van ILYA EL REY	Het Ballet van het Betekenisloze: deel II p. 25
van MARIO DE CLERCK	Visages p. 19
van JOHAN VRIENT	Verzen p. 41
van SOPHIE DEJAEGHER	De schervendragers p. 43

www.student.kuleuven.ac.be/~m9815293 | vns@geocities.com

De medewerkers worden verzocht hun bijdragen op schijf of met elektronische post in te zenden; uitzonderlijk worden ook uitgetijpt-gedrukte versies toegestaan. Het werk moet steeds vergezeld zijn van de naam des scheppers, diens kunstenaarsnaam & thuisadres, gedagtekend & met een veelzeggende titel benoemd. Toezending is tegelijk 't bestuur oorlof verlenen, de schriftuur een zeldzame keer in te korten of op te delen, te verbeteren waar nodig & af te drukken in 't blad. Gebeurlijke veranderingen worden voorafgaandelijk aan het verschijnen, ter goedkeuring aan de inzender toebezorgd. Elke bijdrage moet geschapen zijn door een schepper die op 't moment van scheppen de uitgave ervan in slechts Van Nu & Straks voor ogen had. Ingezonden kopij wordt niet terugbezorgd. Gelieve zich voor alle administratieve

Losse nummers zijn te verkrijgen bij de betere boekhandel of op schriftelijke aanvraag aan EU -1215,- | -500,- BEF | || -26,-. Abonnementen zijn eveneens verkrijgbaar op schriftelijke aanvraag, aan de volgende tarieven: voor het luxe- & steunabonnement EU -8618,- | -3.500,- BEF | || -185,-. Voor het gewoon abonnement EU -50,- | -1.998,- BEF | || -105,-. Voor studenten EU -27,- | -1.096,- BEF | || -58,-. Men kan intekenen voor het abonnement

